

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області

Одеський приватний заклад освіти «Тіква- Ор Sameax»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«МОДЕРНІЗАЦІЯ

**ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ»**

Одеса - 2024

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 29 лютого 2024 р.

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 26-27 лютого 2024 року). Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцан, І. О. Бартенєва, І.С.Артемьєва, О.П.Ноздрова, П.П.Кинєва. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 204 с.

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2024

© Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської
сільської ради,

Одеського району Одеської області, 2024

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква - Ор
Самеах», 2024

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
ОСВІТИ

14 І.А.Княжева, М.С.Доріч Формування гендерної ідентичності як завдання статевого виховання дітей старшого дошкільного віку	125
15. О.П.Ноздрова Формування професійно-педагогічних цінностей у майбутніх педагогів під час вивчення педагогічних дисциплін	133
16. І.О.Бартенєва Виховання толерантної поведінки особистості як необхідна складова підготовки сучасного вчителя	138
17. О.А.Галіцан, М.Ю.Штреблев Самоосвітня компетентність сучасного фахівця з фізичної культури і спорту	145
18. О.П.Ноздрова, В.П.Бойко Використання методу арт-терапії на уроках мистецтва в початковій школі	150
19. Є.В.Тягнирядно, К.В.Ноздрова Використання методів правової інформованості суспільства у системі громадянського виховання – вимога сьогодення	157
20. Г.Є.Брянський Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя як внутрішньої передумови його творчої діяльності	171
21.Є.В.Тягнирядно Мовностилістичні вимоги до тестів нормативно-правових документів	178
22. Д.О. Кібіч Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва: ключові аспекти успішної педагогічної практики в новій українській школі	184
23. Г.С. Прокопенко Наочність як ефективний засіб у навчанні граматики англійської мови школярів	191
24.Л.В. Саєнко використання структурно - логічних схем у викладанні філософії	197

Ноздрова Оксана Павлівна

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
педагогіки*

*Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса,
Україна*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО - ПЕДАГОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Анотація. У статті висвітлено поняття «професійно-педагогічні цінності»; визначено зміст професійних ціннісних орієнтацій майбутніх учителів під час вивчення педагогічних дисциплін; зазначено позитивний вплив проведених студентами фрагментів лекцій, нестандартних педагогічних ситуацій на практичних заняттях з педагогічних дисциплін, на формування у майбутніх педагогів професійно-педагогічних цінностей.

Ключові слова: педагогічні цінності, професійні ціннісні орієнтації, педагогічні дисципліни, майбутні вчителі.

Вступ. В останні десятиліття поширився інтерес вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо цінностей освіти та ціннісних орієнтацій учителя. Вивчення цього феномену у межах психолого-педагогічної науки передбачає, перш за все, визначення сутності педагогічних цінностей та професійних ціннісних орієнтацій учителів. Вітчизняними та зарубіжними вченими розглядаються проблеми цінностей освіти (І. Зязюн), педагогічних цінностей та їх класифікації (С. Гончаренко), формування професійних ціннісних орієнтацій учителя (З. Курлянд) [3].

У психолого-педагогічних дослідженнях педагогічні цінності визначаються як норми, що регламентують професійно-педагогічну діяльність [2]; стійкі орієнтири, за якими вчитель співвідносить свою педагогічну діяльність і життєдіяльність [1]; особливості, які дозволяють учителеві задовольняти свої потреби і слугують орієнтирами його

соціальної і професійної активності, направленими на досягнення суспільно значущих цілей [2]; категорія духовних цінностей, у яких утілено найвищі досягнення педагогічної думки у вигляді ідей, концепцій, теорій [1].

Педагогічні цінності, на думку І.Зязюна, виступають як установка (готовність) здійснювати педагогами професійну діяльність певним чином. Готовність до діяльності, як відомо, є особливим психічним станом, що припускає наявність у суб'єкта образу певної дії і постійної спрямованості свідомості на її виконання. Професійна готовність учителя є багатофункціональним утворенням, ядром якого виступає світоглядна позиція особистості [4].

Результати та обговорення. Відповідно, професійні педагогічні цінності – це орієнтири, на основі яких людина обирає, опановує і виконує свою професійну діяльність. Професійні цінності – це віддзеркалення вимоги професії та суспільства до аксіосфери особистості фахівця [2]. На нашу думку, професійні цінності педагогічних фахівців визначаються сучасними цінностями освіти, її цілями, принципами, нормами, стають професійними ціннісними орієнтаціями.

Актуалізація системи цінностей, у тому числі й професійних, відбувається у внутрішньому світі студента, який є учасником освітнього процесу, пізнавальної діяльності. Навчальний матеріал з педагогічних дисциплін сприяє трансформації отриманих знань в особистісну систему професійно - педагогічних цінностей.

У процесі навчальної діяльності в студента відпрацьовується індивідуальна система цінностей на основі соціально-духовних і професійно - педагогічних цінностей, закладених у зміст педагогічних дисциплін, які вивчаються. Ця система суб'єктивна для особистості студента, але в той же час об'єктивно відображає її спрямованість, розкриває мотиви й інтереси, за якими можливо судити про характер професійних

цінностей і ціннісних орієнтацій. Особистість постійно співвідносить свої цінності з суспільними цінностями, які служать еталоном її поведінки.

Педагогічні дисципліни в системі підготовки студентів до професійної діяльності посідають важливе місце.

Сенс вивчення педагогічних дисциплін полягає у формуванні вміння студентів використовувати педагогічні знання для оптимізації результатів педагогічної діяльності, розвитку здатності розглядати педагогічні явища, процеси й факти з певної позиції, що містить у своїй основі професійні цінності.

Наприклад, підготовка та проведення студентами фрагментів різних типів лекцій з дисципліни «Педагогіка вищої освіти» сприяла формуванню критичного та аналітичного мислення в студентів-магістрантів, педагогічної культури, професійно - педагогічних цінностей.

Сьогодні викликає інтерес розгляд особливостей проведення нових типів лекцій. Це **проблемна лекція, лекція-візуалізація, лекція - провокація, «лекція вдвох», лекція «прес-конференція»**. Розглянемо різновиди лекцій, які презентували студенти-магістранти під час викладання дисципліни «Педагогіка вищої освіти».

Впровадження лекцій **проблемного характеру** забезпечувало досягнення трьох основних цілей: засвоєння студентами теоретичних знань; розвиток мислення; формування пізнавального інтересу до змісту навчального предмета та професійної мотивації майбутнього фахівця.

Підготовка **лекції-візуалізації** студентом полягала у перекодуванні, переконструюванні навчальної інформації з теми лекційного заняття у візуальну форму для пред'явлення її слухачам через технічні засоби навчання або вручну (схеми, малюнки, креслення тощо). До цієї роботи залучалися також слухачі, у них формувалися відповідні вміння, розвивався

високий рівень активності, виховувалося особистісне ставлення до змісту навчання.

Зміст навчального матеріалу в живому діалогічному спілкуванні двох «викладачів-студентів» між собою ми здійснювали в новому типі лекції – **«лекції вдвох»**. Тут моделювалися реальні професійні ситуації обговорення теоретичних питань із різних позицій двома фахівцями, наприклад, представниками двох наукових шкіл; теоретиком і практиком; прихильником і супротивником того чи іншого педагогічного рішення тощо. У процесі проведення «лекції вдвох» здійснювалася актуалізація наявних у слухачів знань, необхідних для розуміння навчальної проблеми й участі в спільній роботі, створювалася проблемна ситуація, висувалися гіпотези її вирішення, обґрунтовувався кінцевий варіант спільного рішення. Наявність двох джерел персоніфікованої інформації змушував їх порівнювати різні точки зору, робити вибір, приєднуватися до тієї або іншої з них або виробляти свою.

Необхідність розвитку в студентів або слухачів умінь оперативно аналізувати професійні ситуації, виступати в ролі опонентів, рецензентів, вирізняти неправильну або неточну інформацію призвела до розробки **лекції-провокації**.

Досвід участі в **лекціях «прес-конференціях»** дозволяв викладачеві та студентам відпрацьовувати вміння задавати питання й відповідати на них, варіювати форми спілкування, виходити з важких комунікативних ситуацій, виховувати в собі якості полеміста, формувати навички доказу та спростування, урахування позиції людини, яка задала питання.

Описані типи лекцій дозволили реалізувати діалогічні відносини між викладачами та студентами. Розробка й «читання» таких лекцій майбутніми вчителями вимагала додаткових творчих зусиль щодо підготовки занять, емоційної інтелектуальної й навіть фізичної напруги, педагогічної майстерності, психолого-педагогічної підготовки.

Висновки. Отже, результативність перетворення педагогічних знань на професійні цінності студентів багато в чому визначається структуруванням змісту педагогічних дисциплін як процесу розв'язання логічних задач, що сприяє не тільки усвідомленню смислу та сутності матеріалу, а й стимулює перехід знань у смислові установки, ціннісні орієнтації та особистісні смисли.

До змісту педагогічної навчальної інформації важливо включати матеріал, що стимулює розвиток емоцій, почуттів, умінь спиратись на них під час сприймання педагогічного знання й здатності до співпереживання в спільній пізнавальній діяльності. Недооцінка емоційного змісту наукового знання значною мірою збіднює емоційну сферу майбутнього педагога, а відтак збіднює процес перетворення педагогічних знань у професійні цінності.

Проведені студентами фрагменти лекцій, нестандартні педагогічні ситуації на практичних заняттях з педагогічних дисциплін формують у майбутніх педагогів професійно-педагогічні цінності. Педагогічними цінностями є норми, які регламентують педагогічну діяльність і виступають у якості пізнавально-дієвої системи; слугують сполучною ланкою між суспільним світоглядом у сфері освіти та діяльністю педагога.

Література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 396 с.

2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методичні поради молодим науковцям. Київ, 1993. С.57-59.

3. Педагогічна майстерність: підручник /За ред. І.А. Зязюна. Київ : Вища школа, 1997. 349 с.

4. Теслюк В.М. Формування педагогічної майстерності майбутнього викладача: теоретико-методичний аспект: монографія. Ліра-К, 2020. 26 с.